

Dosar 3ra-144/22
2-18112433-01-3ra-15022022

Prima instanță: Judecătoria Strășeni, sediul central (jud: Ig. Chiroșca)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Minciuna, V. Negru, Gr. Dașchevici)

DECIZIE

11 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Ala Cobăneanu
Nicolae Craiu
Aliona Miron
Nina Vascan

examinând recursurile depuse de Maria Cioară, reprezentată de avocatul Liubomir Dudulica și de către Iurie Cioară,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Maria Cioară împotriva lui Iurie Cioară, Zaharia Morari, Leonid Radul și Leonid Guțul cu privire la partajarea averii comune în devălmășie și declararea nulității actelor juridice

și acțiunea reconvențională depusă de Iurie Cioară împotriva Mariei Cioară și a Primăriei satului Căpriană, raionul Strășeni, terț Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” cu privire la partajarea averii comune în devălmășie, anularea actelor administrative individuale și radierea înscrierii dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile,

împotriva deciziei din 30 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Maria Cioară, casată parțial hotărârea din 06 august 2019 a Judecătoriei Strășeni, sediul central și în această parte emisă o nouă hotărâre, în rest, hotărârea a fost menținută,

c o n s t a t ă :

La data de 06 februarie 2015 Maria Cioară a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Iurie Cioară cu privire la partajarea averii comune în devălmășie (f.d.1-3 vol. I).

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamanta a indicat că, a înregistrat căsătoria cu Iurie Cioară la data de 20 noiembrie 1994 și din această căsătorie au doi copii majori, Ștefan Cioară și Daniela Cioară. Iar, la 17 iulie 2014 căsătoria dintre reclamantă și pîrît a fost desfăcută.

Reclamanta a menționat că, în timpul căsătoriei au dobândit cu drept de proprietate comună în devălmășie următoarele imobile: casă de locuit, cu suprafața de 246 m.p., cu nr. cadastral xxx și terenul aferent acesteia, cu suprafața de 0,3947 ha, cu nr. cadastral xxx, situate în satul Căpriană, r-nul Strășeni; teren agricol cu suprafața de 2,3502 ha, cu nr. cadastral xxx, situat în extravilanul or. Strășeni, teren cu destinația grădini, cu suprafața de 0,1673 ha, cu nr. cadastral xxx, situat în extravilanul satului Căpriană, r-nul Strășeni, teren cu destinația grădini, cu suprafața de 0,2194 ha, cu nr. cadastral xxx, situat în extravilanul satului Căpriană, r-nul Strășeni; teren pentru construcții cu suprafața de 0,0942 ha, cu nr. cadastral xxx, situat în extravilanul satului Căpriană r-nul Strășeni; teren agricol cu suprafața de 4,3412 ha, cu nr. cadastral xxx, situat în extravilanul or. Strășeni; teren cu destinația grădini, cu suprafața de 0,0711 ha, cu nr. cadastral xxx, situat în satul Căpriană, r-nul Strășeni; teren cu destinația grădini cu suprafața de 0,03 ha, cu nr. cadastral xxx, situat în satul Căpriană, r-nul Strășeni.

Reclamanta a specificat că anterior adresării în instanța de judecată a aflat că, pârâtul întreprinde diferite acțiuni în vederea scoaterii bunurilor de sub regimul proprietății comune în devălmășie.

Reclamanta Maria Cioară a menționat că, consideră că bunurile imobile urmează a fi partajate în felul următor: casa de locuit și terenul aferent acesteia urmează a fi partajate în natură. Totodată, terenul agricol cu nr. cadastral xxx, terenul cu destinația grădini cu nr. cadastral xxx, terenul pentru construcții cu nr. cadastral xxx, cu valoarea totală de 27 430 lei să fie atribuite reclamantei, iar terenul agricol cu nr. cadastral xxx, terenul cu destinația grădini cu nr. cadastral xxx și terenul cu destinația grădini cu nr. cadastral xxx, cu valoarea totală de 43 039 lei să fie atribuite lui Iurie Cioară.

La data de 19 decembrie 2016 Maria Cioară a depus cerere de chemare în judecată suplimentară, în care a menționat că, solicită admiterea integrală a cererii de chemare în judecată depuse de către Maria Cioară, respingerea ca neîntemeiată a acțiunii reconvenționale înaintate de către Iurie Cioară, declararea nulității contractului de împrumut încheiat la 06 mai 2011 între Zaharia Morari și Iurie Cioară, a contractului de împrumut încheiat la 01 iunie 2011 între Leonid Radul și Iurie Cioară și a contractului de împrumut încheiat la 16 martie 2012 între Leonid Guțul și Iurie Cioară, ca fiind fictive.

Reclamanta a specificat că, deși Iurie Cioară susține că a intrat în posesia casei de locuit și a terenului aferent acesteia, în baza acceptării succesiunii după decesul lui Gheorghe Cioară, acesta nu a prezentat vreun înscris în acest sens.

Cu referire la contractele de împrumut, reclamanta Maria Cioară a comunicat că, nu a cunoscut despre contractarea acestora de către fostul ei soț, Iurie Cioară, or în textul contractelor nu este specificat acordul soției pentru primirea banilor.

La fel, reclamanta a relatat că, deși Iurie Cioară invocă că, sumele împrumutate au fost folosite pentru procurarea terenurilor, prelucrarea lor, precum și pentru necesitățile familiei, acestea nu au fost individualizate. Iar, persoanele care se pretinde că au acordat împrumuturile sunt rudele și prietenii lui Iurie Cioară și nu au avut posibilități financiare de a acorda împrumuturi în mărimea indicată în contracte.

La data de 20 martie 2017 Maria Cioară a depus cerere de chemare în judecată privind concretizarea pretențiilor, în care a indicat că, ținând cont de faptele stabilite

prin raportul de expertiză nr. 366 din 16 iunie 2016 privind partajarea casei de locuit și a terenului aferent acesteia, reclamanta își menține pretențiile cu formularea solicitată anterior.

Totodată, cu referire la partajarea casei de locuit, cu suprafața de 246 m.p., cu nr. cadastral xxx și a terenului aferent acesteia, cu suprafața de 0,3947 ha, cu nr. cadastral xxx, situate în satul Căpriană, r-nul Strășeni, reclamanta a solicitat atribuirea în proprietatea Mariei Cioară a părților indicate în partea nr.1 indicată în raportul de expertiză nr. 366 din 16 iunie 2016, iar lui Iurie Cioară a bunurilor indicate în partea nr.2 a raportului nominalizat.

La data de 20 septembrie 2018 Maria Cioară a depus cerere de chemare în judecată privind concretizarea pretențiilor, în care suplimentar celor invocate anterior a specificat că renunță la pretenția de partajare a terenului cu nr. cadastral xxx din satul Căpriană, r-nul Strășeni.

De asemenea, reclamanta a indicat că, solicită încasarea din contul lui Iurie Cioară în beneficiul Mariei Cioară a sumei de 11061 de lei cu titlu de sultă bănească, deoarece această sumă reprezintă diferența dintre valoarea bunurilor care solicită să fie atribuite reclamantei și valoarea bunurilor care se solicită a fi atribuite părâtului.

Prin urmare, pe parcursul examinării cauzei, reclamanta Maria Cioară concretizându-și pretențiile a solicitat admiterea cererii de chemare în judecată prin atribuirea în proprietatea Mariei Cioară a cotelor-părți din casa de locuit cu nr. cadastral xxx și a terenului aferent cu nr. cadastral xxx, indicate în raportul de expertiză nr. 366 din 16 iunie 2016 pentru partea nr. 1, a terenului agricol cu nr. cadastral xxx, a terenului cu destinația grădini cu nr. cadastral xxx, a terenului cu destinația grădini cu nr. cadastral xxx, a terenului pentru construcții cu nr. cadastral xxx și atribuirea în proprietatea lui Iurie Cioară a cotelor-părți din casa de locuit cu nr. cadastral xxx și a terenului aferent cu nr. cadastral xxx, indicate în raportul de expertiză nr. 366 din 16 iunie 2016 pentru partea nr. 2 și a terenului agricol cu nr. cadastral xxx, a terenului cu destinația grădini cu nr. cadastral xxx, cu încasarea din contul lui Iurie Cioară în beneficiul Mariei Cioară a sumei de 11061 de lei pentru egalarea cotelor, declararea nulă a contractului de împrumut încheiat la 06 mai 2011 între Zaharia Morari și Iurie Cioară, a contractului de împrumut încheiat la 01 iunie 2011 între Leonid Radul și Iurie Cioară și a contractului de împrumut încheiat la 16 martie 2012 între Leonid Guțul și Iurie Cioară (f.d.97-100 vol. III).

La 30 mai 2015, Iurie Cioară a depus acțiune reconvențională împotriva Mariei Cioară și Primăriei satului Căpriană, raionul Strășeni, terț Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” cu privire la partajarea averii comune în devălmășie, anularea actelor administrative individuale și radierea înscrierii dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile (f.d.84-86 vol. I).

În motivarea acțiunii reconvenționale Iurie Cioară a indicat că, în procedura Judecătorei Strășeni se află pe rol cauza civilă cu privire la partajarea inclusiv a terenului cu numărul cadastral xxx, aferent casei de locuit cu nr. cadastral xxx.01, asupra căruia a fost înregistrat dreptul de proprietate a lui Iurie Cioară, fapt confirmat prin titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren, eliberat la 17 august 2004, care a stat la baza înregistrării la data de 09 noiembrie 2004 a dreptului de proprietate în Registrul bunurilor imobile.

Reclamantul Iurie Cioară a specificat că, acest teren se află în posesia lui în baza testamentului nr.63 din 10 noiembrie 1995, întocmit de Gheorghe Cioară, care a decedat la 09 ianuarie 1996.

Iurie Cioară a relatat că, acest teren a fost atribuit în proprietatea lui Gheorghe Cioară în baza art.11 al.(1) din Codul funciar și înregistrat în Registrul cadastral al deținătorilor de terenuri din satul Căpriană la nr.588 la 18 august 1993, însă titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren, acesta nu l-a primit, deoarece la data de 09 ianuarie 1996 a decedat, fapte despre care cunoștea și Maria Cioară.

Astfel, reclamantul Iurie Cioară a invocat că, titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren, eliberat la 17 august 2004 lui Iurie Cioară este absolut nul, deoarece contravine normelor legale și încalcă și drepturile lui patrimoniale, or acest teren urmează să-l moștenească în baza testamentului și va constitui proprietate personală, dar nu în devălmășie cu pârâta Maria Cioară.

Reclamantul a invocat că, nu există careva documente cu privire la legalitatea împrumutării lui cu acest teren, iar decizia Primăriei satului Căpriană nr.14 din 26 mai 1993, la care se face trimitere în actul contestat nu prevede transmiterea la data de 17 septembrie 2004 în proprietatea lui Iurie Cioară a terenului cu nr. cadastral xxx.

Mai mult, ilegalitatea titlului deținătorului de teren este constatată și de Consiliul sătesc Căpriană, care prin decizia nr.07/8 din 06 octombrie 2014 a stabilit că, greșit a fost eliberat actul nominalizat pe numele lui Iurie Cioară, or până în anul 1993, proprietar al acestui teren era Gheorghe Cioară. Totodată, Consiliul sătesc Căpriană a permis anularea titlului deținătorului de teren cu nr. cadastral xxx, eliberat lui Iurie Cioară, însă inginerul cadastral al Primăriei satului Căpriană și Primarul satului Căpriană nu au executat și refuză executarea deciziei nominalizate.

Reclamantul a specificat că, în perioada căsătoriei cu Maria Cioară, în baza deciziei Primăriei satului Căpriană nr. 11/3.1 din 15 mai 1996, ca familie nou-formată, în conformitate cu prevederile art. 11 din Codul funciar, li s-a atribuit terenul pentru construcție cu nr. cadastral 8011205153, care ulterior a fost vândut Valentinei Teselchina.

La 05 iunie 2015 Iurie Cioară a depus acțiune reconvențională suplimentară, în care a indicat că, pe parcursul anilor 2011-2012 pentru procurarea terenurilor, prelucrarea lor și pentru alte necesități familiale a împrumutat cu consimțământul Mariei Cioară, conform contractului de împrumut din 06 mai 2011, încheiat între Iurie Cioară și Zaharia Morari, autentificat notarial în aceeași zi și înregistrat sub nr.3123, suma de 250000 de lei, cu termen de rambursare de 10 ani, conform contractului de împrumut din 01 iunie 2011, încheiat între Iurie Cioară și Leonid Radul, autentificat notarial în aceeași zi și înregistrat sub nr.3581, a împrumutat suma de 350000 de lei, cu termen de rambursare de 8 ani, iar conform contractului de împrumut din 16 martie 2012, încheiat între Iurie Cioară și Leonid Guțul, autentificat notarial în aceeași zi și înregistrat sub nr.1955, a împrumutat suma de 400000 de lei, cu termen de rambursare de 5 ani.

Astfel, în legătură cu starea materială, până la momentul adresării în instanța de judecată, nu a rambursat nimic din datorii și respectiv, suma datoriilor de 1000000 de lei urmează a fi împărțită între soți, câte 500000 de lei fiecare.

La 31 iulie 2015 Iurie Cioară a depus acțiune reconvențională suplimentară, în care a reiterat pretențiile înaintate și motivele de fapt și de drept pe care își întemeiază acțiunea.

La 31 mai 2017 Iurie Cioară a depus acțiune reconvențională suplimentară, în care a menționat că, la data de 17 august 2004 de către Primăria satului Căpriană a fost eliberat titlu de autentificare a deținătorului de teren lui Iurie Cioară pentru terenul cu nr. cadastral xxx și casa de locuit cu nr. cadastral xxx.01.

Reclamantul a relatat că, la aceeași dată, Primăria satului Căpriană a eliberat extrasul (certificatul) din Registrul de evidență a gospodăriilor din satul Căpriană, r-nul Strășeni cu nr.302, care confirmă că casa de locuit, amplasată pe terenul cu nr. cadastral xxx este proprietatea lui Iurie Cioară.

Ulterior, la data de 17 septembrie 2004, actele nominalizate au stat la baza înregistrării dreptului de proprietate a lui Iurie Cioară asupra acestor imobile și deja după desfacerea căsătoriei, la 17 iulie 2014, și înregistrării dreptului de proprietate a Mariei Cioară, în Registrul bunurilor imobile, deși acest fapt nu corespunde situației juridice reale și această înscriere urmează a fi rectificată.

Reclamantul Iurie Cioară a invocat că, deoarece extrasul nr.302 din 17 august 2004 și titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pentru terenul cu numărul cadastral xxx și casa de locuit, cu nr. cadastral xxx sunt absolut nule, urmează a fi radiată și înscrierea dreptului de proprietate a lui Iurie Cioară și a Mariei Cioară asupra bunurilor nominalizate din Registrul bunurilor imobile.

La 12 iunie 2018 Iurie Cioară a depus acțiune reconvențională concretizată în care suplimentar celor invocate anterior a specificat că, Primăria satului Căpriană nu deține documente, care ar confirma legalitatea acordării dreptului de proprietate asupra terenului cu nr. cadastral xxx lui Iurie Cioară și Mariei Cioară.

La fel, reclamantul Iurie Cioară a relatat că, decizia Consiliului sătesc Căpriană nr.07/8 din 06 octombrie 2014, prin care s-a constatat că greșit a fost eliberat pe numele lui Iurie Cioară titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pentru terenul cu numărul cadastral xxx, a fost menținută prin hotărârea din 22 aprilie 2016 a Judecătoriei Strășeni și decizia din 15 septembrie 2016 a Curții de Apel de Chișinău.

Reclamantul Iurie Cioară a invocat că, la data de 17 august 2004 nu exista nici un document, decizie, proiect, autorizație de construcție, certificat de urbanism, act de dare în exploatare privind construirea casei de către familia Cioară. Mai mult, nu există nici o informație care ar confirma că, Gheorghe Cioară ar fi permis familiei Cioară construirea casei de locuit pe terenul care îi aparținea sau vreun contract verbal sau scris, conform căruia familia Cioară ar fi construit casa împreună cu Gheorghe Cioară.

Reclamantul a specificat că, din copia contului personal al lui Iurie Cioară cu nr.612 rezultă că, în anii 1997-2001 nu este înregistrată după acesta casa de locuit, iar, la subpunctul 4.1.5, ca an al dării în folosință a casei de locuit este indicat anul 1994. Iar, din contul personal nr.645 rezultă că, în anii 2007-2012 după Iurie Cioară nu era înregistrată casa de locuit.

Astfel, pe parcursul examinării cauzei, Iurie Cioară concretizându-și pretențiile a solicitat partajarea a câte $\frac{1}{2}$ cotă-parte din averea comună în devălmășie, prin atribuirea în proprietatea lui Iurie Cioară a terenului agricol cu nr. cadastral xxx, a

terenului cu destinația grădini cu nr. cadastral xxx și a terenului pentru construcții cu nr. cadastral xxx și prin atribuirea în proprietatea Mariei Cioară a terenului agricol cu nr. cadastral xxx, a terenului agricol cu nr. cadastral xxx, a terenului cu destinația grădini cu nr. cadastral xxx și a terenului cu destinația grădini cu nr. cadastral xxx. Partajarea sumei datoriilor în mărime de 1000000 de lei între Iurie Cioară și Maria Cioară, a câte 500000 de lei fiecare. Recunoașterea nulității titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren eliberat la 17 august 2004 pe numele lui Iurie Cioară pentru terenul cu nr. cadastral xxx și a extrasului din Registrul de evidență a gospodăriilor din satul Căpriană, r-nul Strășeni nr. 302 din 17 august 2004 pe numele lui Iurie Cioară cu referire la casa de locuit cu nr. cadastral xxx(f.d.80-92 vol. III).

Prin hotărârea din 19 octombrie 2017 a Judecătorei Strășeni, sediul central s-a admis parțial cererea de chemare în judecată inițială și suplimentară de concretizare a pretențiilor depuse de Maria Cioară împotriva lui Iurie Cioară privind partajarea averii proprietate comună în devălmășie și încasarea cheltuielilor de judecată și s-a admis cererea reconvențională de chemare în judecată depusă de Iurie Cioară împotriva Mariei Cioară privind partajul a câte $\frac{1}{2}$ cotă-parte din împrumutul în mărime de 1000000 de lei (f.d.189-191 vol. II).

Prin decizia din 04 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de reprezentantul Mariei Cioară, avocatul Liubomir Dudulica și apelul declarat de reprezentantul lui Iurie Cioară, avocatul Mihai Gavriliță, s-a casat hotărârea din 19 octombrie 2017 a Judecătorei Strășeni, sediul central și s-a remis cauza la rejudecare în prima instanță la Judecătoria Strășeni, sediul central, în alt complet de judecată (f.d.26-27 vol. III).

Prin încheierea protocolară din 04 octombrie 2018 a Judecătorei Strășeni, sediul central s-a dispus schimbarea calității de intervenient principal al Primăriei satului Căpriană în statut de pârât (f.d.102 vol. III).

Prin încheierea din 06 august 2019 a Judecătorei Strășeni, sediul central s-a încetat procesul în cauza civilă la acțiunea depusă de Maria Cioară împotriva lui Iurie Cioară cu privire la partajarea terenului cu nr. cadastral xxx din satul Căpriană, din motivul renunțării reclamantei la acțiune (f.d.21-22 vol. IV).

Prin hotărârea din 06 august 2019 a Judecătorei Strășeni, sediul central s-a admis parțial acțiunea Mariei Cioară împotriva lui Iurie Cioară, Zaharia Morari, Leonid Radul și Leonid Guțul privind partajarea averii comune în devălmășie și declararea nulă a actelor juridice.

S-a recunoscut după Maria Cioară dreptul de proprietate asupra următoarelor bunuri imobile: teren grădini cu suprafața de 0,03 ha cu nr. cadastral xxx, cu valoarea de 291 de lei, situat în satul Căpriană r-nul Strășeni; teren grădini cu suprafața de 0,1673 ha cu nr. cadastral xxx, cu valoarea de 1 621 de lei, situat în extravilanul satului Căpriană r-nul Strășeni; teren grădini cu suprafața de 0,2194 ha cu nr. cadastral xxx, cu valoarea de 2 126 de lei, situat în extravilanul satului Căpriană r-nul Strășeni; teren agricol cu suprafața de 2,3502 ha cu nr. cadastral xxx, cu valoarea de 22 770 de lei, situat în extravilanul or. Strășeni; teren grădini cu suprafața de 0,03 ha cu nr. cadastral xxx, cu valoarea de 291 de lei, situat în satul Căpriană r-nul Strășeni.

S-a recunoscut după Iurie Cioară dreptul de proprietate asupra următoarelor bunuri imobile: teren pentru construcții cu suprafața de 0,0942 ha cu nr. cadastral

xxxx, cu valoarea de 913 de lei, situat în satul Căpriană r-nul Strășeni; teren agricol cu suprafața de 4,3412 ha cu nr. cadastral xxxx, cu valoarea de 42059 de lei, situat în extravilanul or. Strășeni.

S-a încasat din contul lui Iurie Cioară în beneficiul Mariei Cioară a diferenței de valoare între cotele-părți atribuite în cuantum de 8082 de lei. În rest, pretențiile Mariei Cioară s-au respins ca fiind neîntemeiate.

S-a admis parțial acțiunea reconvențională depusă de Iurie Cioară împotriva Mariei Cioară privind partajarea averii comune în devălmășie, anularea actelor juridice și radierea dreptului de proprietate.

S-a declarat nul titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren asupra terenului cu nr. cadastral xxx, amplasat în intravilanul satului Căpriană r-nul Strășeni, eliberat la 17 august 2004 pe numele lui Iurie Cioară.

S-a declarat nul extrasul din Registrul de evidență a gospodăriilor din satul Căpriană, r-nul Strășeni nr. 302, eliberat la 17 august 2004 de către Primăria satului Căpriană, r-nul Strășeni pe numele lui Iurie Cioară.

Au fost partajate datoriile comune ale lui Iurie Cioară și Mariei Cioară față de Zaharia Morari, Leonid Radul și Leonid Guțul în sumă de 550000 de lei, în cote părți egale adică câte 275000 de lei.

În rest, pretențiile lui Iurie Cioară s-au respins ca fiind neîntemeiate (f.d.3-20 vol. IV).

La data de 05 septembrie 2019, Maria Cioară, reprezentată de avocatul Liubomir Dudulică a depus apel împreună cu motivarea acestuia împotriva hotărârii din 06 august 2019 a Judecătorei Strășeni, sediul central (f.d.32-37 vol. IV).

Hotărârea motivată din 06 august 2019 a Judecătorei Strășeni, sediul central a fost notificată avocatului Liubomir Dudulică, reprezentantul apelantei Maria Cioară, la data de 06 august 2019, fapt ce se confirmă prin dovada de primire anexată la materialele cauzei (f.d.23).

Astfel, instanța de apel întemeiat a considerat ca fiind depus în termen apelul Mariei Cioară, reprezentată de avocatul Liubomir Dudulică.

Prin decizia din 30 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de către Maria Cioară. S-a casat hotărârea din 06 august 2019 a Judecătorei Strășeni, sediul central, în partea partajării între părți a datoriei față de Zaharia Morari, Leonid Radul și Leonid Guțul în sumă de 550000 de lei, și pe acest capăt de cerere din acțiunea reconvențională, a fost adoptată o nouă hotărâre, prin care cerința lui Iurie Cioară privind partajarea datoriilor comune în mărime de 550000 de lei, s-a respins. În rest, hotărârea s-a menținut, fără modificări (f.d.177-200 vol. IV).

La data de 10 ianuarie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Maria Cioară, reprezentată de avocatul Liubomir Dudulică a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 30 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe în partea respingerii pretențiilor înaintate de Maria Cioară de partajare a averii comune și de declarare nulă a contractelor de împrumut și în partea admiterii acțiunii reconvenționale depuse de Iurie Cioară, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată depuse de Maria Cioară și respingere integrală a acțiunii reconvenționale înaintate de Iurie Cioară (f.d.208-213 vol. IV).

În motivarea recursului, suplimentar celor invocate în cererea de chemare în judecată și cererile de concretizare a acțiunii, recurenta a menționat că, soluțiile instanțelor ierarhice inferioare sunt nefondate și urmează a fi casate, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral acțiunea inițială. Or, instanțele ierarhice inferioare nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată și au interpretat în mod eronat legea, iar instanța de apel a omis să se expună asupra argumentelor invocate de către Maria Cioară, astfel, fiind grav lezat dreptul acesteia la un proces echitabil și un recurs efectiv.

Recurenta Maria Cioară a specificat că, în temeiul raportului de expertiză nr. 366 din 16 iunie 2016, urmează să îi fie atribuită în proprietatea sa, cota-parte din casa de locuit cu nr. cadastral xxx și a terenului aferent cu nr. cadastral xxx, indicate în raportul de expertiză nr. 366 din 16 iunie 2016 pentru partea nr. 1.

La fel, recurenta a invocat că, acțiunea reconvențională înaintată de către Iurie Cioară urmează să fie respinsă ca tardivă și neîntemeiată. Astfel, la materialele dosarului nu este nici o probă a dreptului de proprietate a lui Gheorghe Cioară asupra terenului respectiv, iar potrivit legii se moștenesc bunurile care aparțin defunctului la ziua decesului.

Recurenta Maria Cioară a relatat că, acțiunea reconvențională depusă de Iurie Cioară la 30 mai 2017 urma a fi scoasă de pe rol sau încetat procesul civil, or Iurie Cioară nu a respectat procedura de soluționare prealabilă a cauzei pe cale extrajudiciară, inclusiv prin mediere, prevăzută de lege pentru categoria respectivă de cauze. Prin urmare, această acțiune este tardivă și neîntemeiată.

Recurenta a subliniat că, Iurie Cioară cunoștea faptul că la 17 septembrie 2004 a fost înregistrat dreptul de proprietate asupra imobilului respectiv pe numele său, or înregistrarea s-a efectuat la propria solicitare. Prin urmare, a beneficiat de dreptul de a contesta în instanța de judecată aceste înscrieri în Registrul bunurilor imobile până la 17 septembrie 2007.

Recurenta Maria Cioară a indicat că, sunt neîntemeiate argumentele referitoare la dobândirea dreptului de proprietate de către Gheorghe Cioară asupra terenului și casei de locuit în litigiu, or dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile urmează a fi înregistrat obligatoriu din Registrul bunurilor imobile și doar atunci poate fi opozabil terților.

La fel, recurenta a menționat că extrasul nr. 302 din 17 august 2004 și titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren din 17 august 2004 nu sunt acte juridice, dar sunt acte administrative sau extrase din acte administrative, emise de către o autoritate publică. Respectiv, procedura de contestare a actelor administrative nu este respectată, iar instanțele ierarhice inferioare nu s-au expus asupra excepției de tardivitate invocate.

Recurenta a specificat că, în explicațiile sale, Iurie Cioară susține că, din contul familiei a fost finalizată construcția casei de locuit, care a fost construită de către Gheorghe Cioară. Respectiv, lucrările de finisare, amenajare, mobilare și dotare tehnică s-au efectuat din contul familiei Cioară.

Recurenta Maria Cioară a invocat că, deși instanța de apel a operat cu diferite date din Registrul de evidență a gospodăriilor, acest fapt nu justifică soluția pronunțată, or nu există o legătură între gospodăriile cu numere diferite și conturile

personale nr. 289, 612 și 644, diferite, care nu se substituie. Mai mult, până în anul 2004 nu a existat nici o înregistrare a casei de locuit cu suprafața actuală.

La fel, recurenta a menționat că, instanțele de judecată au anulat dreptul de proprietate a soților Cioară asupra casei de locuit, însă nu au constatat dreptul de proprietate a lui Gheorghe Cioară.

La data de 15 februarie 2022, în adresa lui Iurie Cioară, Zaharia Morari, Leonid Radul, Leonid Guțul, Primăria satului Căpriană și IP „Agenția Servicii Publice” a fost expediată copia recursului depus de Maria Cioară, reprezentată de avocatul Liubomir Dudulica, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței. Însă, aceștia nu și-au valorificat dreptul lor procedural și nu au depus referințe.

La data de 18 februarie 2022, Iurie Cioară a depus recurs împotriva deciziei din 30 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe (f.d.4-8 vol. V).

În motivarea recursului, recurentul a menționat că, instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, a interpretat eronat legea, precum și a admis concluzii contradictorii cu circumstanțele cauzei și legislația civilă în vigoare.

Recurentul Iurie Cioară cu referire la pretenția privind partajarea datoriilor comune față de Zaharia Morari, Leonid Radul și Leonid Guțul în sumă de 550000 de lei, a invocat că aceasta urmează a fi admisă în temeiul art. 867 alin. (1) din Codul civil, art. 24 alin. (2) și art. 26 alin. (3) din Codul familiei.

Recurentul Iurie Cioară a specificat că, în cadrul ședințelor de judecată s-a constatat cu certitudine că, pe parcursul căsniciei, Iurie Cioară a contractat împrumuturi de la terțe persoane, iar conform conținutului contractelor de împrumut în litigiu, la momentul autentificării notariale a acestora, Iurie Cioară a declarat că, banii i-au fost transmiși de împrumutători la data încheierii contractelor, până la semnarea acestora.

La fel, recurentul a indicat că, până la moment, obligația de rambursare a datoriilor nu a fost executată. Totodată, pe parcursul examinării cauzei, Iurie Cioară a demonstrat faptul că, banii împrumutați au fost folosiți pentru bunăstarea familiei Cioară, fapt recunoscut și de Maria Cioară în instanța de fond.

Astfel, instanța de judecată a constatat că, începând cu anul 2008 familia Cioară a suportat cheltuieli semnificative legate de încheierea cu Agenția pentru Silvicultură „Moldsilva” a contractului nr. 164 din 09 iulie 2008 de arendă a terenului forestier în scop de recreere, care a fost valabil până în 2014, iar plata anuală a constituit 18113 de lei. La fel, pe lângă achitarea arendei, întreținerea respectivului teren necesita resurse financiare.

Recurentul a specificat că, instanța de judecată a constatat că, familia Cioară a suportat cheltuieli legate de necesitatea de a înlătura consecințele incendiului care a avut loc la data de 22 ianuarie 2012, în rezultatul căruia a ars acoperișul casei, iar în urma stingerii focului fiind deteriorat interiorul casei, precum și cheltuieli legate de tratamentul fiicei lui Iurie Cioară și Maria Cioară, în perioada 2012-2013, dar și procurarea unor terenuri în perioada 2009-2012.

Recurentul Iurie Cioară a subliniat că, Maria Cioară nu a prezentat probe privind fictivitatea contractelor de împrumut. Or, aceasta nu a demonstrat că actelor juridice contestate le lipsește unul din elementele definiției ale actului juridic consfințite în art. 195 din Codul civil.

Recurentul Iurie Cioară a menționat că, atât Leonid Guțul, cât și Leonid Radul în ședința de judecată au comunicat că banii împrumutați au fost transmiși lui Iurie Cioară în casa acestuia, în prezența Mariei Cioară.

Totodată, recurentul a indicat că, argumentul Mariei Cioară precum că intervenienții accesorii nu dispuneau de resurse financiare urmează a fi apreciat drept declarativ, or aceasta nu a prezentat nici o probă în acest sens.

La data de 21 februarie 2022, în adresa Mariei Cioară, Zaharia Morari, Leonid Radul, Leonid Guțul, Primăriei satului Căpriană și IP „Agenția Servicii Publice” a fost expediată copia recursului depus de Iurie Cioară, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței. Însă, aceștia nu și-au valorificat dreptul lor procedural și nu au depus referințe.

Conform art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale. Respectiv, procedura de contencios administrativ în prezenta speță în partea procedurală urmează a fi examinată prin prisma dispozițiilor Codului administrativ, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018.

În conformitate cu art. 244 alin.(1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Iar, conform art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 30 septembrie 2021, iar la materialele cauzei lipsesc date despre comunicarea dispozitivului deciziei recurentei Maria Cioară.

La data de 10 ianuarie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Maria Cioară, reprezentată de avocatul Liubomir Dudulică a depus recurs împreună cu motivarea împotriva deciziei din 30 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău (f.d.208-214 vol. IV).

Decizia motivată din 30 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată avocatului Liubomir Dudulică, reprezentantului recurentei Maria Cioară la data de 16 decembrie 2021, fapt ce se confirmă prin recipisa anexată la materialele cauzei (f.d. 202 vol. IV).

Astfel, recursul depus de către Maria Cioară, reprezentată de avocatul Liubomir Dudulică este în termen.

Prin încheierea din 13 aprilie 2022 a Curții Supreme de Justiție, recursurile depuse de Maria Cioară, reprezentată de avocatul Liubomir Dudulică și de către Iurie

Cioară au fost numit pentru examinare în complet de 5 judecători.

În conformitate cu art. 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

În speță, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție nu a considerat oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recursuri, deoarece criticele recurenților, au fost expuse cu suficientă claritate.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul depus de Iurie Cioară urmează a fi declarat inadmisibil, recursul depus de Maria Cioară, reprezentată de avocatul Liubomir Dudulica admis, iar decizia din data de 30 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău urmează a fi casată cu restituirea cauzei instanței de apel spre rejudecare, în alt complet de judecată, din următoarele motive.

Cu referire la recursul depus de Iurie Cioară, instanța de recurs relevă că, din actele cauzei rezultă că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 30 septembrie 2021, iar la materialele cauzei lipsesc date despre comunicarea dispozitivului deciziei recurentului Iurie Cioară sau reprezentantului acestuia, avocatului Igor Stratan.

Decizia motivată din 30 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată avocatului Igor Stratan, reprezentantul recurentului Iurie Cioară la data de 11 ianuarie 2022, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție DS8005817757AS (f.d. 203 vol. IV).

La data de 18 februarie 2022, Iurie Cioară a depus recurs împreună cu motivarea împotriva deciziei din 30 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău (f.d.4-8 vol. V).

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Raportat la cele expuse supra, este cert că legiuitorul a prevăzut depunerea recursului separat de motivarea acestuia, respectiv, termenul de declarare și cel de prezentare a motivării recursului curg din momente diferite dies a quo, și anume: în temeiul art. 245 alin. (1) din Codul administrativ, de la notificarea dispozitivului deciziei instanței de apel, sub sancțiunea art. 246 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ – recursul se declară inadmisibil, în special, când recursul a fost depus

după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1).

Notificarea se dispune de instanța de judecată, prin alegerea unei modalități stabilite de art. 96 alin. (1) și art. 97 alin. (3) din Codul administrativ, prin urmare, termenul de depunere a recursului începe să curgă imediat din ziua următoare a aducerii la cunoștință a dispozitivului deciziei Curții de Apel Chișinău.

Respectiv, notificarea dispozitivului deciziei instanței de apel participanților la proces, are drept scop comunicarea adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor textului cuprins în actul de procedură. Iar, întru confirmarea aducerii la cunoștință a actului de procedură participanților la proces, este necesar a fi anexată dovada recepționării acestuia la materialele cauzei.

În sensul art. 246 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere. Recursul se declară inadmisibil în special când: decizia instanței de apel nu poate fi contestată cu recurs; recursul este depus în mod repetat; recursul este depus de o persoană neîmputernicită; recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1); motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 245 alin. (2); cererea de recurs nu corespunde cerințelor stabilite la art. 244 alin. (2), art. 233 alin. (1) și (2) și art. 234 alin. (2) și recurentul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de Curtea Supremă de Justiție.

Respectiv, din coroborarea prevederilor legale precitate cu circumstanțele faptice constatate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ lărgit al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că începutul curgerii termenului de depunere a recursului pentru recurentul Iurie Cioară, este ziua imediat următoare datei calendaristice notificării deciziei din 30 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, adică ziua de 12 ianuarie 2022, zi de miercuri, iar termenul limită fiind de 10 februarie 2022, zi de joi.

Însă, distinct acestor circumstanțe, recurentul Iurie Cioară a prezentat motivarea recursului la Curtea Supremă de Justiție, la data de 18 februarie 2022 (f.d. 4-8 vol. V).

Instanța de recurs învederează că, potrivit art. 98 alin. (1) din Codul administrativ, dacă în cadrul procedurii administrative un participant este reprezentat, conform art. 45, de către un reprezentant legal, notificările se adresează acestuia.

Conform art. 45 alin. (1) din Codul administrativ, persoanele fizice participă la procedura administrativă personal sau prin reprezentanții lor.

Instanța de recurs relevă că din actele cauzei rezultă cu certitudine că, începând cu 19 mai 2021, avocatul Igor Stratan îl reprezintă în instanțele de judecată în prezenta cauză pe Iurie Cioară, fapt confirmat prin mandatul avocațial seria MA nr. 1653735 din 19 mai 2021 (f.d.140 vol. IV), iar pe partea verso a mandatului nominalizat supra este indicat în mod expres dreptul avocatului de a ataca hotărârea judecătorească.

Astfel, începând cu data de 19 mai 2021 avocatul Igor Stratan a dispus de împuterniciri corespunzătoare din partea lui Iurie Cioară pentru a ataca actele judecătorești, în termenul stabilit de legislația în vigoare, prevăzut la art. 245 alin.

(1) din Codul administrativ, pentru a depune recurs împotriva deciziei din data de 30 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în termen.

Potrivit art. 57 alin. (14) și (19) din Statutul Profesiei de Avocat, adoptat de Congresul Uniunii Avocaților din 29 ianuarie 2011, avocatul are obligația să informeze rezonabil clientul în legătură cu situația curentă a asistenței și reprezentării și să răspundă cu promptitudine oricăror solicitări de informare din partea clientului. În cazul în care avocatul este în imposibilitate să-și îndeplinească activitatea profesională, își va asigura substituirea printr-un alt avocat, dacă, în prealabil, obține acordul clientului în acest scop.

Astfel, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a utilizat mijloacele corespunzătoare de comunicare, ce ar asigura notificarea copiei deciziei motivate din 30 septembrie 2021 lui Iurie Cioară.

În conformitate cu art. 65 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpă unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului. Cererea de repunere în termen se depune în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

La aspectul dat, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ lărgit al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, de la momentul notificării la 11 ianuarie 2022, prin intermediul oficiului poștal a deciziei motivate din data de 30 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, avocatul Igor Stratan sau nemijlocit Iurie Cioară a dispus de timp suficient și rezonabil pentru a face uz de drepturile procedurale și a depune recurs, în interiorul termenului instituit la art. 245 alin. (1) din Codul administrativ.

Prin urmare, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că Iurie Cioară a depus recursul doar la data de 18 februarie 2022, după expirarea termenului prevăzut de art. 245 alin. (1) din Codul administrativ.

În atare circumstanțe, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ lărgit al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție opinează că declararea recursului depus de Iurie Cioară ca fiind inadmisibil, este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice. Or, certitudinea legală impusă regulilor de procedură administrativă, în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile recurenților, cât și ale intimaților, astfel încât instanța de judecată nefiind în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor din Codul administrativ în vederea exonerării recurentului de sancțiunile procedurale, din motivul înțelegerii greșite de către acesta a efectelor legale.

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea

acțiunilor în contencios administrativ lărgit al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Iurie Cioară.

Cu referire la recursul depus de Maria Cioară, reprezentată de avocatul Liubomir Dudulica, instanța de recurs relevă că, din materialele cauzei la data de 06 februarie 2015 Maria Cioară a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Iurie Cioară cu privire la partajarea averii comune în devălmășie iar pe parcursul examinării cauzei, concretizându-și pretențiile a solicitat admiterea cererii de chemare în judecată prin atribuirea în proprietatea Mariei Cioară a cotelor-părți din casa de locuit cu nr. cadastral xxx și a terenului aferent cu nr. cadastral xxx, indicate în raportul de expertiză nr. 366 din 16 iunie 2016 pentru partea nr. 1, a terenului agricol cu nr. cadastral xxx, a terenului cu destinația grădini cu nr. cadastral xxx, a terenului cu destinația grădini cu nr. cadastral xxx, a terenului pentru construcții cu nr. cadastral xxx și atribuirea în proprietatea lui Iurie Cioară a cotelor-părți din casa de locuit cu nr. cadastral xxx și a terenului aferent cu nr. cadastral xxx, indicate în raportul de expertiză nr. 366 din 16 iunie 2016 pentru partea nr. 2, a terenului agricol cu nr. cadastral xxx și a terenului cu destinația grădini cu nr. cadastral xxx, cu încasarea din contul lui Iurie Cioară în beneficiul Mariei Cioară a sumei de 11061 de lei, cu titlu de sultă pentru egalarea cotelor, declararea nulă a contractului de împrumut încheiat la 06 mai 2011 între Zaharia Morari și Iurie Cioară, a contractului de împrumut încheiat la data de 01 iunie 2011 între Leonid Radul și Iurie Cioară și a contractului de împrumut încheiat la 16 martie 2012 între Leonid Guțul și Iurie Cioară (f.d.97-100 vol. III).

La 30 mai 2015, Iurie Cioară a depus acțiune reconvențională împotriva Mariei Cioară și Primăriei satului Căpriană, raionul Strășeni, terț Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”, iar, pe parcursul examinării cauzei, concretizându-și pretențiile a solicitat partajarea a câte ½ cotă-parte din averea comună în devălmășie, prin atribuirea în proprietatea lui Iurie Cioară a terenului agricol cu nr. cadastral xxx, a terenului cu destinația grădini cu nr. cadastral xxx și a terenului pentru construcții cu nr. cadastral xxx și prin atribuirea în proprietatea Mariei Cioară a terenului agricol cu nr. cadastral xxx, a terenului agricol cu nr. cadastral xxx, a terenului cu destinația grădini cu nr. cadastral xxx și a terenului cu destinația grădini cu nr. cadastral xxx. Partajarea sumei datoriilor în mărime de 1000000 de lei între Iurie Cioară și Maria Cioară, a câte 500000 de lei fiecare. Recunoașterea nulității titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren eliberat la data de 17 august 2004 pe numele lui Iurie Cioară pentru terenul cu nr. cadastral xxx și a extrasului din Registrul de evidență a gospodăriilor în sat. Căpriană, r-nul Strășeni nr. 302 din 17 august 2004 pe numele lui Iurie Cioară cu referire la casa de locuit cu nr. cadastral xxx(f.d.80-92 vol. III).

Fiind investită cu examinarea cauzei, Judecătoria Strășeni, sediul central, prin hotărârea din 06 august 2019 a admis parțial acțiunea Mariei Cioară împotriva lui Iurie Cioară, Zaharia Morari, Leonid Radul și Leonid Guțul privind partajarea averii comune în devălmășie și declararea nulă a actelor juridice și a admis parțial acțiunea reconvențională depusă de Iurie Cioară împotriva Mariei Cioară privind partajarea averii comune în devălmășie, anularea actelor juridice și radierea dreptului de proprietate.

Examinând legalitatea hotărârii primei instanțe, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 30 septembrie 2021 a admis apelul declarat de către Maria Cioară și a casat hotărârea din 06 august 2019 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, în partea partajării între părți a datoriei față de Zaharia Morari, Leonid Radul și Leonid Guțul în sumă de 550000 de lei și pe acest capăt de cerere din acțiunea reconvențională, a fost adoptată o nouă hotărâre, prin care cerința lui Iurie Cioară privind partajarea datoriilor comune în mărime de 550000 de lei, s-a respins. În rest, hotărârea s-a menținut, fără modificări (f.d.177-200 vol. IV).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al lărgit Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost aprobat Codul administrativ al Republicii Moldova.

Conform art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Instanța de recurs reiterează că, din sensul normei de drept enunțate, rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale. Respectiv, cauza de contencios administrativ în prezenta speță în partea procedurală urma a fi examinată prin prisma dispozițiilor Codului administrativ, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, în vigoare din 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 201 din Codul administrativ, dacă acțiunea în contencios administrativ depusă în instanța de judecată conține pretenții inseparabile de drept administrativ și de drept civil, acestea se examinează de instanța de judecată competentă pentru examinarea acțiunii în contenciosul administrativ. Dacă acțiunea în contencios administrativ depusă în instanța de judecată conține pretenții separabile de drept administrativ și de drept civil, acestea se separă printr-o încheiere nesuscetibilă de recurs, în privința pretențiilor de drept civil aplicîndu-se prevederile art.199 alin.(1) și (2) din prezentul cod.

Prevederile art. 192 din Codul administrativ stabilesc că, pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ la curțile de apel și la Curtea Supremă de Justiție se instituie complete și/sau colegii specializate de judecători. În judecătoria acțiunile în contencios administrativ se examinează de judecători specializați.

La caz, instanța de recurs relevă că, obiect al prezentului litigiu îl constituie partajarea averii comune în devălmășie, precum și recunoașterea nulității titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren eliberat la 17 august 2004 pe numele lui Iurie Cioară pentru terenul cu nr. cadastral xxx și a extrasului din Registrul de evidență a gospodăriilor din satul Căpriană, r-nul Strășeni nr. 302 din 17 august 2004, eliberat pe numele lui Iurie Cioară cu referire la casa de locuit cu nr. cadastral xxx.01. Prin urmare, reclamantul în acțiunea reconvențională, Iurie Cioară a formulat și înaintat pretenții atât de drept civil, cât și de drept administrativ, care urmează a fi soluționate de către instanța de judecată.

Astfel, unele pretenții ale lui Iurie Cioară se încadrează în dispoziția art. 20 din

Codul administrativ, care stipulează că dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid judecătorii specializați pentru examinarea cauzelor de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Prin urmare, instanța de recurs conchide că, prin prisma art. 258 alin. (3), 201 și 192 alin. (2) din Codul administrativ, cererea de chemare în judecată depusă de Maria Cioară împotriva lui Iurie Cioară, Zaharia Morari, Leonid Radul și Leonid Guțul cu privire la partajarea averii comune în devălmășie și declararea nulității actelor juridice și acțiunea reconvențională depusă de Iurie Cioară împotriva Mariei Cioară și a Primăriei satului Căpriană, raionul Strășeni, terț Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” cu privire la partajarea averii comune în devălmășie, anularea actelor administrative individuale și radierea înscrierii dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile, urmau a fi examinate de către judecătorii specializați pentru examinarea cauzei de contencios administrativ.

La caz, instanța de recurs reține că în prima instanță, cauza nu a fost examinată de către un judecător specializat în soluționarea acțiunilor în contencios administrativ, prin prisma prevederilor art. 192 din Codul administrativ, deși hotărârea Judecătoriei Strășeni, sediul central a fost pronunțată la 06 august 2019, după intrarea în vigoare a Codului administrativ, care a instituit aplicarea imediată a normelor procedurale noi.

Or, art. 258 alin. (2) din Codul administrativ stabilește că, procedurile de contencios administrativ atribuite înaintea intrării în vigoare a prezentului cod, prin legi speciale, în competența altor instanțe de judecată se vor transmite după intrarea în vigoare a prezentului cod instanțelor competente conform prevederilor prezentului cod.

Iar, art. 198 alin. (2) din Codul administrativ prevede expres că, dacă constată că nu este competentă teritorial sau material, instanța de judecată transmite acțiunea în contencios administrativ instanței de judecată competente printr-o încheiere nesusceptibilă de recurs.

Fiind sesizată cu examinarea cererii de apel împotriva hotărârii din 06 august 2019, completul specializat în materie de drept comun al Curții de Apel Chișinău, prin încheierea din 21 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, și-a declinat competența la examinarea prezentei cauze în ordine de apel în favoarea judecătorilor completelor specializate în materie civilă de contencios administrativ ale Curții de Apel Chișinău (f.d.47-49 vol.IV).

Prin încheierea din 19 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost suspendată examinarea prezentei cauze, până la soluționarea conflictului negativ de competență (f.d.63-65 vol. IV).

Iar, prin încheierea din 11 noiembrie 2020 a Curții Supreme de Justiție a fost stabilită competența completului specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău la judecarea în ordine de apel a prezentei cauze (f.d.70-74 vol. IV), menționând că, unele pretenții ale lui Iurie Cioară se încadrează în dispoziția art. 20 din Codul administrativ, iar după caracterul lor, pretențiile Mariei Cioară și ale lui Iurie Cioară ce țin de domeniul dreptului civil sunt inseparabile de cele de drept administrativ și urmează a fi examinate

concomitent, într-o singură procedură.

La fel, soluționând conflictul negativ de competență, Curtea Supremă de Justiție a învederat că, completul specializat în materie civilă de drept comun al Curții de Apel Chișinău corect și-a declinat competența de la examinarea prezentei cauzei în ordine de apel în favoarea judecătorilor completelor specializate în materie de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău. Or, prin lege a fost stabilită competența în litigiul dat a instanței de contencios administrativ și nu poate fi modificată.

Așadar, față de obiectul acțiunii și de temeiurile de fapt și de drept invocate de reclamant, competența materială, sub aspect procesual, aparține completului în materia contenciosului administrativ și nu de drept comun, motiv pentru care Curtea Supremă de Justiție, prin încheierea din 11 noiembrie 2020 a stabilit competența examinării cererii de apel în prezenta cauză în procedură contenciosului administrativ (f.d.73 vol. IV).

Având în vedere faptul că, cauza de contencios administrativ a fost examinată de către prima instanță, cu încălcarea normei de competență, or judecătorul primei instanțe, contrar art. 198 din Codul administrativ, nu și-a declinat competența în favoarea judecătorului specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ din cadrul Judecătoriei Strășeni, sediul central, instanța de recurs relevă că, instanța de apel menținând parțial hotărârea din 06 august 2019 a Judecătoriei Strășeni, sediul central a menținut o hotărâre adoptată de prima instanță cu încălcarea competenței.

Articolul 197 din Codul administrativ prevede că, nimeni nu poate fi lipsit de dreptul judecării procesului de către instanța în a cărei competență este dată prin lege cauza, cu excepțiile expres stabilite de lege.

Căile procedurale asigură persoanelor interesate accesul la o instanță de judecată, căreia prin lege i s-a stabilit competența de a hotărî, iar pentru ca dreptul de acces la o instanță să fie respectat, trebuie ca instanța în fața căreia este adusă cauza să se bucure de jurisdicție deplină, adică instanța trebuie să fie competentă să analizeze atât aspectele de fapt, cât și pe cele de drept ale cauzei. Acest mod de reglementare al dreptului de acces la justiție este în concordanță cu principiile Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, potrivit cărora exercitarea dreptului de acces la justiție presupune tocmai asigurarea accesului oricărei persoane la un tribunal instituit de lege, adică garantarea unei proceduri judiciare în fața căreia să se poată realiza, efectiv, acest drept.

În acest context, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, prin prisma standardelor Curții Europene a Drepturilor Omului, notează că nerespectarea de către o instanță a dispozițiilor de drept intern implică în principiu o încălcare a art. 6 § 1 din Convenție (cauza DMD Group, A.S. vs Slovacia, 05 octombrie 2010, §61).

În același timp, articolul 6 § 1 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale garantează ca prim aspect al procesului echitabil înfăptuirea justiției de către „un tribunal investit de lege”, adică în primul rând având competență clar stabilită de legea națională. De aceea, normele de

competență jurisdicțională sunt de strictă interpretare, iar orice interpretare extensivă sau restrictivă trebuie calificată ca abuz de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ lărgit al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decelează că, deși instanța de apel avea posibilitatea de a examina în fond cauza, eronat a menținut parțial hotărârea din 06 august 2019 a Judecătoriei Strășeni, sediul central, ori aceasta a fost adoptată cu încălcarea competenței.

Reieșind din cele enunțate și ținând cont de natura litigiului și de marja de apreciere a instanței de judecată, instanța de recurs opinează că a examinat principalele întrebări juridice stabilite și că nu este în drept să se pronunțe separat în privința motivelor cu privire la fondul cauzei. De fapt, acestea poartă un caracter secundar și nu au forță juridică de a influența decisiv considerentele de mai sus (a se vedea, printre alte autorități, Kamil Uzun vs Turcia, 10 mai 2007, parag. 64 din 10 mai 2007; Centrul pentru Resurse Juridice în numele lui Valentin Câmpeanu vs România (Marea Cameră), 17 iulie 2014, parag. 156).

Așadar, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție notează că cele menționate mai sus nu pot fi corectate în ordine de recurs, din cauza specificului acestora.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că corectarea erorilor instanței de apel la judecarea cauzei în ordine de recurs nu este posibilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul depus de Maria Cioară, reprezentată de avocatul Liubomir Dudulica, de a casa decizia din 30 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și de a restitui cauza pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată, iar recursul lui Iurie Cioară să fie declarat inadmisibil.

Astfel, ținând cont de rolul specific al instanței de recurs și de preeminența dreptului, este imperios, ca la reexaminarea cauzei în ordine de apel, să fie remediate neajunsurile procedurii inițiale (a se vedea cauzele Baka vs Ungaria (Marea Cameră), 23 iunie 2016, parag. 117; Zubac vs Croația (Marea Cameră), 05 aprilie 2018, parag. 123 – 125).

Altfel spus, la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată.

Conform art. 258 alin. (3) în coroborare cu art. 246 și art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se declară inadmisibil recursul depus de Iurie Cioară.

Se admite recursul depus de de Maria Cioară, reprezentată de avocatul Liubomir Dudulica.

Se casează integral decizia din 30 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Maria Cioară împotriva lui Iurie Cioară, Zaharia Morari, Leonid

Radul și Leonid Guțul cu privire la partajarea averii comune în devălmășie și declararea nulității actelor juridice și acțiunea reconvențională depusă de Iurie Cioară împotriva Mariei Cioară și a Primăriei satului Căpriană, raionul Strășeni, terț Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” cu privire la partajarea averii comune în devălmășie, anularea actelor administrative individuale și radierea înscrierii dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile, cu restituirea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia în partea declarării recursului depus de Iurie Cioară ca fiind inadmisibil este irevocabilă, în rest, nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,

judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Ala Cobăneanu

Nicolae Craiu

Aliona Miron

Nina Vascan